



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 245/2019-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou STRELÁK & PARTNERS, Na vřšku 12, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Alan Strelák, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 To 9/2015 z 27. januára 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 85/2016 z 11. januára 2018 a ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 85/2016 z 11. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 9/2015 z 27. januára 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tdo 85/2016 z 11. januára 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Ústavnému súdu bola 31. júla 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“, spolu so sťažovateľom v 1. rade ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 85/2016 z 11. januára 2018.

3. Uznesením sp. zn. I. ÚS 93/2019 z 20. marca 2019 ústavný súd spojil ústavné sťažnosti sťažovateľov na spoločné konanie.

4. Z ústavných sťažností a z príloh k nim priložených vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 153/2013 z 22. augusta 2014 boli sťažovatelia spolu s ďalšími obžalovanými uznaní vinnými pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) s poukazom na § 138 písm. i) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a bol im uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov.

5. Krajský súd napadnutým uznesením z 27. januára 2016 zamietol odvolania sťažovateľov a ostatných procesných strán proti rozsudku okresného súdu z 22. augusta 2014.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 11. januára 2018 odmietol podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) dovolania sťažovateľov.

7. Sťažovateľ v 1. rade v dovolaní namietal, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku].

8. Sťažovateľ v 1. rade vo svojej ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že krajský súd na verejnom zasadnutí o odvolaní doplnil dokazovanie výsluchom [REDAKOVANÉ], proti ktorému sa do toho času viedlo konanie proti ušlému. Zo súdnych spisov vyplýva, že celé prvostupňové konanie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý mal prvýkrát reálnu možnosť využiť a uplatniť svoje právo obhajoby až na verejnom zasadnutí 27. januára 2016, na ktorom uviedol, že o danej trestnej veci nič nevedel a prvýkrát sa o nej dozvedel až po svojom zadržaní. Krajský súd toto tvrdenie [REDAKOVANÉ] vyhodnotil ako účelové a poukázal na to, že uznesenie o vznesení obvinenia prebrala osoba splnomocnená [REDAKOVANÉ] na preberanie písomností a [REDAKOVANÉ] musela o trestnom stíhaní informovať jeho družku, ktorá bola vypočutá ako svedkyňa. Na tomto základe krajský súd zamietol návrh [REDAKOVANÉ] na výsluch svedkov – jeho družky a jeho matky. Podľa sťažovateľa v 1. rade krajský súd mal aj bez návrhu – aplikujúc výnimku zo zásady kontradiktórnosti konania podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku – predvolať a vypočuť uvedené svedkyne. Keďže takto nepostupoval, krajský súd porušil právo na obhajobu [REDAKOVANÉ], ako aj právo na obhajobu ostatných obvinených. V tomto smere sťažovateľ v 1. rade poukázal na právne závery najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 2 To 1/2007 (R 21/2010) týkajúce sa konania proti ušlému, z ktorých vyplýva, že pokiaľ sa konalo proti ušlému a dôvody na také konanie kedykoľvek pred skončením trestného stíhania

odpadnú, vec sa opätovne prejedná v potrebnom rozsahu podľa všeobecných ustanovení Trestného poriadku.

9. Sťažovateľ v 1. rade ďalej argumentuje, že [REDACTED] vo svojej výpovedi poprel, že by poznal ďalších obvinených a že by sa nachádzal v areáli špecifikovanej obchodnej spoločnosti, prípadne že by objednával kamión a dával pokyny. Predložil čestné prehlásenia [REDACTED] [REDACTED] – advokáta, [REDACTED] a [REDACTED] – ktoré potvrdzujú, že v čase spáchania skutku sa nachádzal v [REDACTED], teda približne 700 – 800 km od miesta činu. Tieto čestné prehlásenia boli preložené do slovenského jazyka a podpisy boli úradne overené. Podľa sťažovateľa v 1. rade mal krajský súd predvolať tieto osoby aj bez návrhu a vypočuť ich. Tento postup navrhovali obhajcovia, krajský súd tieto osoby nevypočul, keďže tieto prehlásenia považoval za účelové. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že tieto osoby by vo svojich výpovediach uviedli to isté, čo v čestných prehláseniach, preto ich nepovažoval za potrebné vypočuť. Krajský súd vyhodnotil výpoveď [REDACTED] za účelovú aj vzhľadom na to, že si pamätal, čo robil 7. až 9. decembra 2011, ale nepamätal si, čo robil napr. 8. decembra 2013. Podľa sťažovateľa v 1. rade [REDACTED] dostatočne vysvetlil, prečo si na tie dni pamätá, na verejnom zasadnutí uviedol, že *„Na tieto dátumy si pamätám z toho dôvodu, že manželka priateľa [REDACTED] mala dňa [REDACTED] narodeniny, ale na miesto toho, aby išiel domov, išiel sa so mnou zabávať a na tieto dni často v dobrom spomíname“... predmetné vysvetlenie... nie je súčasťou odôvodnenia uznesenia a Krajský súd sa týmto vysvetlením žiadnym spôsobom nevysporiadal...»*.

10. Krajský súd podľa sťažovateľa v 1. rade porušil zásadu bezprostrednosti a ústnosti, keďže mal sám preveriť svedecké výpovede a na tomto základe urobiť úsudok o pravdivosti, resp. účelovosti svedeckých výpovedí. Krajský súd taktiež odňal obhajobe právo klásť svedkom otázky a podrobiť ich kontradiktórnemu výsluchu – bolo nevyhnutné preveriť, či [REDACTED] je advokát, či zastupoval [REDACTED], kedy má jeho manželka narodeniny a pod. – pritom *„ak by sa tieto skutočnosti ukázali ako pravdivé, skutková veta by sa stala jednoznačne neutržateľnou.“*. Sťažovateľ v 1. rade uvádza, že stotožnenie sa odvolacieho súdu s právnym záverom súdu prvého stupňa nie je vadou, ale súd vyššieho

stupňa má „povinnosť preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, a to nie len po formálnej stránke, ale preskúmať ich materiálne, čo sa v danom prípade nestalo.“. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 21/2013 tiež vyplýva, že dovolací súd „je sám povinný posúdiť obsah odvolania obvineného a podľa neho vyhodnotiť, aký skutočne mal byť vykonaný rozsah prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu...“.

11. Sťažovateľ v 1. rade tiež namieta pochybenia okresného súdu – týkajúce sa „vyhodnocovania skutkového stavu“ – ktoré vo svojom súhrne viedli k zásadnému porušeniu práva na obhajobu. Sťažovateľ v 1. rade považuje výpovede [REDACTED] z prípravného konania, «*“kajúcnika“ a recidivistu, na ktorej Okresný súd postavil svoje rozhodnutie o Klientovej vine, ktorý bol až do právoplatnosti uznesenia krajského súdu bezúhonným občanom, za vykonštruované pod vplyvom pracovníkov PZ a teda účelové... za nevierohodné a nezákonné.*».

12. Sťažovateľ v 1. rade poukazuje na to, že aj okresný súd považoval výpoveď [REDACTED] v súdnom konaní za účelovú, za neúčelovú považoval jeho výpoveď v prípravnom konaní, hoci neuviedol ktorú. Za rozhodujúce je potrebné považovať to, že [REDACTED] „svoju výpoveď z prípravného konania na hlavnom pojednávaní poprel v celom rozsahu.“. [REDACTED] podľa sťažovateľa v 1. rade popretie svojej výpovede zrozumiteľne vysvetlil – najmä na hlavnom pojednávaní 21. februára 2014 – a jeho výpoveď je zachytená na s. 14 a nasl. zápisnice. Sťažovateľ v 1. rade dodáva: «*„Pravdivosť [REDACTED] tvrdení potvrdzuje napr. aj výpis z návštev evidovaných v informačnom systéme UVV Nitra.*

... V prospech toho, že za [REDACTED] opakovane chodili príslušníci polície bez toho, aby boli tieto návštevy evidované v informačnom ústave UVV Nitra hovorí výpis návštev, z ktorého je zrejmé, že návštev [REDACTED] muselo byť viac ako sa uvádza vo výpise z UVV Nitra. Zo zoznamu návštev od 21. 12. 2011 do 12. 12. 2013, ktorý súdu zaslal Ústav na výkon väzby Nitra vyplýva, že dňa 12. 02. 2012 boli za [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] a [REDACTED] od 8,50 do 11,15 hod., dňa 22. 02. 2012 [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] od 8,40 do 15,30 hod., 02. 03. 2012 [REDACTED], [REDACTED] od 9,15 do 11,30 hod., všetko pred vznesením obvinenia a následne po

vznesení obvinenia bez prítomnosti obhajcov dňa 23. 01. 2013 [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] od 9,25 do 10,40 hod., ďalej dňa 01. 03. 2013 [REDACTED], [REDACTED] od 9,25 do 10,10 hod. a tiež dňa 14. 03. 2013, 03. 04. 2013, 31. 05. 2013 [REDACTED] sám. “ Okresný súd sa nijak nezaoberal účelom týchto návštev, len stručne konštatoval, že výpoveď [REDACTED] z prípravného konania je tak detailná, že je vylúčené, aby ju dotvárali príslušníci polície. Takéto odôvodnenie je aj nesprávne, keďže skúsenosti policajtov a poznatky z operatívno-pátracej činnosti, umožňovali podľa sťažovateľa v 1. rade dotvárať skutkový dej „tak, aby zodpovedal ich predstavám a potrebám na usvedčení páchatel'ov.“ »

13. Podľa sťažovateľa v 1. rade za pozornosť stojí to, že [REDACTED] v rámci výsluchu – vo svojom monológu bez kladenia doplňujúcich otázok – sformuloval svoju výpoveď tak, že napĺňala danú skutkovú podstatu vo vzťahu k všetkým jej zákonným znakom vrátane zákonných znakov organizovanej skupiny. Táto výpoveď bola „pre potreby ďalšieho vyšetrovania dokonalou výpoveďou, čo už samo o sebe vzbudzuje dôvodné pochybnosti o jej vierohodnosti a pravdivosti.“. Sťažovateľ v 1. rade poukazuje aj na to, že „[REDACTED] výpovede v priebehu celého prípravného konania sú takmer nemenné a identické.“. V tejto súvislosti poukazuje na právne závery najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 4 Tdo 15/2012, ktorý identické pasáže vo viacerých výpovediach považoval za dôvodnú pochybnosť o priebehu výsluchov.

14. Sťažovateľ v 1. rade poukazuje tiež na rozpory vo výpovediach [REDACTED]. V rámci svojej výpovede 7. marca 2013 uviedol, že sa mal nachádzať v priestoroch obchodnej spoločnosti MEGALA, s. r. o., a v rámci previerky výpovede na mieste 15. júna 2012 nevedel nájsť cestu do priestorov tejto spoločnosti. Obdobne uviedol, že obchodná spoločnosť MEGALA, s. r. o., bola označená tabuľou – zamestnanec [REDACTED] a [REDACTED] uviedli, že daná tabuľa tam nikdy nebola.

15. [REDACTED] tiež uviedol, že sťažovatelia ho po naložení televízorov odprevádzali na motorových vozidlách – toto tvrdenie bolo vyvrátené lokalizáciou telefónu sťažovateľa v 2. rade. Z lokalizácie vyplýva, že 8. decembra 2016 o 17.06 h bol sťažovateľ v 2. rade

lokalizovaný v obci [REDAKOVANÉ], čo je takmer hodinu pred tým, ako došlo ku skutku, „pričom [REDAKOVANÉ] v predmetnej výpovedi uviedol, že po naložení televízorov, teda po 18:00 hod., ho mal [REDAKOVANÉ] spolu s Klientom, ktorý mal byť v inom aute, sprevádzali z areálu SONY. [REDAKOVANÉ] taktiež uviedol, že v čase o cca 17:00 hod. mal [REDAKOVANÉ] (17:00 - už lokalizácia v [REDAKOVANÉ]) spolu s Klientom [REDAKOVANÉ] vyložiť na čerpacej stanici Slovnaft, a to po tom, ako tam išli z uličky pred firmou MEGALA.“.

16. [REDAKOVANÉ] tiež uviedol, že na notárskom úrade nikdy nič nepodpisoval a z úradného záznamu z 28. decembra 2011 vyplýva, že zamestnankyne notárskeho úradu opísali s [REDAKOVANÉ] osobu ([REDAKOVANÉ]), ktorej opis zodpovedal opisu [REDAKOVANÉ].

17. Sťažovateľ v 1. rade poukazuje na zmenu výpovede [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní, kde [REDAKOVANÉ] uviedol, že [REDAKOVANÉ] usvedčoval v prípravnom konaní z dôvodu „operatívneho rozpracovania [REDAKOVANÉ] a z tohto dôvodu záujmom orgánov činných v trestnom konaní o usvedčenie tejto osoby“. Na hlavnom pojednávaní [REDAKOVANÉ] odmietal označiť [REDAKOVANÉ] ako organizátora. Okresný súd túto časť výpovede [REDAKOVANÉ] považoval za nepresvedčivú z dôvodu, že „ju zásadne popreli na hlavnom pojednávaní vo svojich výpovediach nielen operatívni pracovníci polície, ale aj vyšetrovateľ.“. V tomto smere sťažovateľ v 1. rade poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 16/2011, podľa ktorého „postavenie orgánu činného v konkrétnej trestnej veci je nezlučiteľné s postavením svedka v nej, pretože o tom, akým spôsobom prebiehal úkon trestného konania a aký je jeho obsah svedčí zápisnica o úkone, resp. iná listina o zákonných náležitostiach tohto úkonu...“. Okresný súd účelovosť výpovede odôvodnil s odkazom na výpovede vyšetrovateľov, pritom by sa výpovede príslušníkov polície ani nemali nachádzať v súdnom spise, čím tiež došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu.

18. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu tiež vyplýva, že procesné vady sa netýkajú výpovedí, ktoré boli vykonané v konaní o väzbe pred sudcom pre prípravné konanie. Podľa sťažovateľa v 1. rade na tieto výpovede nemožno prihliadnuť z dôvodu, že sudca pre prípravné konanie bol zákonným sudcom vo vzťahu k väzbe, nie však vo vzťahu k rozhodovaniu o vine. Relevantné je, že „výsluch v konaní o väzbe je zameraný

na iný účel, ako výsluch pred vyšetrovateľom v prípravnom konaní, resp. výsluch v rámci dokazovania na hlavnom pojednávaní. Takýto procesný nedostatok môže byť a aj bol odstránený v súdnom konaní vypočutím všetkých obvinených, pričom všetci obvinení, vrátane [REDAKOVANÉ], popreli skutok, ktorý sa im kládol za vinu, v celom jeho rozsahu.“.

19. Z rozsudku okresného súdu vyplýva, že jediným priamym a usvedčujúcim dôkazom je výpoveď [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, okresný súd však neuviedol, o ktorú výpoveď konkrétne išlo. Okresný súd výpovede [REDAKOVANÉ] a ďalších subjektov trestného konania pre procesné vady nebral do úvahy – výpovede z marca 2012 a apríla 2012. Sťažovateľ v 1. rade však v odvolaní uviedol, že *«na hlavnom pojednávaní dňa 04. 04. 2014 bola prečítaná jeho výpoveď zo dňa 12. 03. 2012, ktorá bola ako „neprocesná“ vyhodnotená krajským prokurátorom, ako aj Okresným súdom. Tým, že Okresný súd danú výpoveď prečítal, vykonal nezákonne získaný dôkaz, čo bolo konštatované aj zo strany Generálnej prokuratúry SR prípisom zo dňa 10. 07. 2012, sp. zn. IV/3 GPt 158/12-9.»*. Okresný súd mal podľa sťažovateľa v 1. rade postupovať podľa § 278 ods. 2 Trestného poriadku a prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní.

20. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, tento odôvodnil sťažovateľ v 1. rade poukazom na to, že priebeh verejného zasadnutia 27. januára 2016 nebol nahrávaný z dôvodu nefunkčnosti nahrávacieho zariadenia a *„Nakoľko sa na predmetnom verejnom zasadnutí vykonávalo dokazovanie výsluchom vtedy obžalovaného [REDAKOVANÉ], ako aj oboznamovaním sa s listinnými dôkazmi, bola naplnená hypotéza ust. § 61a TP a teda verejné zasadnutie sa nahrávať muselo. Technická chyba, ktorá sa na predmetnom verejnom zasadnutí vyskytla mala byť jednoznačne dôvodom na postup podľa čl. 10 inštrukcie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky 37/2014, č. 33160/2014/110, zo dňa 22. 12. 2014... resp. dôvodom na odročenie verejného zasadnutia na iný termín.“*. Podľa sťažovateľa v 1. rade súd nemá na výber, či zvukový záznam vyhotoví, v prípadoch predpokladaných podľa § 61a Trestného poriadku zvukový záznam vyhotoviť musí. Zvukový záznam z verejného zasadnutia z 27. januára 2016 nie je súčasťou spisu a *„Skutočnosť, že z predmetného verejného zasadnutia nebol uskutočnený*

zvukový záznam, znamená, že výpoveď [REDAKOVANÉ] získaná jeho výsluchom v procesnom postavení obžalovaného predstavuje nezákonný dôkaz.“.

21. Sťažovateľ v 1. rade namieta, že došlo k nesprávnej protokolácii, keďže krajský súd neprotokoloval otázky, ale len odpovede. Pri súčasnej absencii zvukového záznamu nemožno preskúmať zákonnosť dokazovania – obsah a prípustnosť otázky, preto mohol byť naplnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

22. Okresný súd a krajský súd mali založiť svoje rozhodnutia o vine na prečítaní úradných záznamov spísaných príslušníkmi Policajného zboru pred začatím trestného stíhania, čo znamená vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom.

23. Argumentácia v bodoch 8 až 22 tohto uznesenia bola súčasťou dovolacej argumentácie sťažovateľa v 1. rade, ktorý v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, ako sa s ňou najvyšší súd vysporiadal. Najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd mal zrušiť rozsudok okresného súdu a vec mu vrátiť tak, aby [REDAKOVANÉ] bola poskytnutá možnosť zúčastniť sa všetkých fáz trestného konania – aby mal možnosť predniesť svoju obhajobu, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, klásť otázky a pod. Najvyšší súd však tiež konštatoval, že toto pochybenie nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku voči dovolateľom, keďže [REDAKOVANÉ] ich neusvedčoval z trestnej činnosti a ich vina nebola založená na [REDAKOVANÉ] výpovedi. Nevykonanie výsluchu [REDAKOVANÉ] matky a priateľky považoval za irelevantné, nevykonanie výsluchov svedkov, ktorí mali dosvedčiť prítomnosť [REDAKOVANÉ] v [REDAKOVANÉ], „označil za námietky týkajúce sa rozsahu dokazovania, pričom poukázal na viazanosť skutkovými zisteniami.“.

24. Nevyhotovenie zvukového záznamu z verejného zasadnutia považoval najvyšší súd za vadu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Nevyhotovenie presnej protokolácie otázky považoval za dôkaz vykonaný nezákonným spôsobom. Podľa najvyššieho súdu okresný súd postupoval nezákonne, ak vinu v rozsudku založil aj na úradných záznamoch spísaných pred začatím trestného stíhania. Ďalej *«Najvyšší súd uviedol, že napriek vyššie konštatovanej nezákonnosti Krajský súd na uvedených nezákonne*

získaných dôkazoch nezaložil vinu Sťažovateľa a ostatných obvinených, pretože týchto z trestnej činnosti usvedčoval predovšetkým [REDAKOVANÉ]... Najvyšší súd skonštatoval, že: „súdy úradnými záznamami argumentovali, ale skutočnosti z nich zistené boli preukázané i ďalšími, procesne prípustnými a zákonne vykonanými listinnými dôkazmi a výsluchmi svedkov.“ (str. 14 Uznesenia Najvyššieho súdu).».

25. Sťažovateľ v 1. rade zhrnul podstatu svojej argumentácie v ústavnej sťažnosti, v ktorej uvádza:

- konajúce súdy nereagovali na námietku, podľa ktorej okresný súd prihliadal na výpovede sťažovateľa v 1. rade a ostatných obvinených vo väzobnom konaní pred sudcom pre prípravné konanie – procesné vady sa týkali aj týchto výsluchov. Tento procesný nedostatok bol odstránený v súdnom konaní výsluchom všetkých obvinených vrátane [REDAKOVANÉ], pričom všetci popreli skutok, ktorý sa im kládol za vinu;

- krajský súd ústavne neudržateľne vyhodnotil výpoveď [REDAKOVANÉ] na verejnom zasadnutí ako účelovú – [REDAKOVANÉ] vysvetlil, prečo si pamätal, čo robil v dňoch 7. až 9. decembra 2011, toto vysvetlenie nie je súčasťou napadnutého uznesenia krajského súdu. Skutočnosť, že si nepamätal čo robil 8. decembra 2013 – t. j. v iný náhodne vybraný deň, nie je dôkazom o účelovosti jeho výpovede;

- nevypočutie navrhnutých svedkov s odôvodnením, že aj tak by neuviedli iné skutočnosti ako v čestných prehláseniach, je neakceptovateľné;

- konajúce súdy sa nevyjadrili k námietke o absencii zvukového záznamu z verejného zasadnutia a neprotokolovaní otázok v rámci výsluchov;

- krajský súd mal v rámci svojej revíznej právomoci zrušiť rozsudok okresného súdu aj z dôvodu, že vinu založil na úradných záznamoch spísaných pred začatím trestného stíhania, čo potvrdil aj najvyšší súd. Je zrejmé, že okresný súd a krajský súd „založili svoje rozhodnutie aj na nezákonne získaných dôkazoch (nezákonných úradných záznamoch), čím bola naplnená hypotéza ust. § 371 ods. 1 písm. g) TP, pričom skutočnosť, že zistenia z týchto záznamov získané boli preukázané aj ďalšími dôkazmi, už nie je súčasťou hypotézy daného ustanovenia.“;

- okresný súd a krajský súd brali do úvahy výpovede operatívnych pracovníkov, ktorí popreli, že by dolad'ovali v prípravnom konaní s [REDACTED] jeho výpoveď, na tomto základe považovali konajúce súdy [REDACTED] výpoveď na hlavnom pojednávaní za účelovú;

- najvyšší súd nezistil vadu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku – [REDACTED] výpoveď bola nezákonne získaná vzhľadom na nesprávnu protokoláciu a absenciu zvukového záznamu. Za relevantné najvyšší súd považoval, že [REDACTED] neusvedčoval obvinených. Podľa sťažovateľa v 1. rade «§ 371 ods. 1 písm. g) TP nie je možné vykladať tým spôsobom, že na nezákonne vykonaných dôkazoch musí byť založená vina alebo nevina obvineného. Formuláciu: „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ je potrebné vykladať tak, že daný dovolací dôvod je naplnený za predpokladu, keď nezákonné vykonané dôkazy sú súčasťou dôkazného hodnotenia súdu, to znamená, že tieto dôkazy súd vyhodnotí, ale je bez významu, či na základe vyhodnotení týchto dôkazov dospeje k vine alebo nevine obvineného...»;

- krajský súd podľa najvyššieho súdu porušil čl. 6 ods. 3 dohovoru, keď [REDACTED] uznal vinným bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k všetkým skutočnostiam a dôkazom. Najvyšší súd dospel k záveru, „že nejde o zásadné porušenie práva na obhajobu, a to výlučne z dôvodu, že [REDACTED] neusvedčoval ostatných obvinených z trestnej činnosti.“.

26. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v 1. rade navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a d) Dohovoru... uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. 01. 2018, sp. zn. 4 Tdo 85/2016... Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 01. 2016, pod č. k. 2 To/9/2015-3865 porušené bolo.

... Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. 01. 2018, sp. zn. 4 Tdo 85/2016 sa zrušuje.

... Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 01. 2016, pod č. k. 2 To/9/2015-3865, sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu v Nitre vracia na ďalšie konanie.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Nitre sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi... náhradu trov právneho zastúpenia v sume 390,50 EUR, na účet advokáta... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

27. Sťažovateľ v 2. rade svoju ústavnú sťažnosť odôvodňuje v zásade rovnakými námietkami ako sťažovateľ v 1. rade – namieta nezákonnosť verejného zasadnutia a dokazovania na ňom vykonaného, keďže nebolo nahrávané. Rovnako tak namieta porušenie práva na obhajobu z dôvodu, že nemohol klásť [REDAKOVANÉ] a ním navrhnutým svedkom otázky. Uvádza, že aj on sám navrhol vypočuť svedkov, ktorých označil [REDAKOVANÉ]. Zhodne so sťažovateľom v 1. rade argumentuje, že krajský súd mal zrušiť rozsudok okresného súdu, aby sa tento mohol vysporiadať s navrhnutými dôkazmi a s vedením konania proti [REDAKOVANÉ], keď odpadli dôvody na konanie proti ušlému.

28. Podľa sťažovateľa v 2. rade najvyšší súd nezhodnotil vzniknutú situáciu komplexne, nezohľadnil, že [REDAKOVANÉ] nebol zákonne vypočutý, „pričom jeho výsluch mohol priniesť podstatný zvrat do skutkovej situácie do v tom čase prebiehajúceho trestného konania.“. [REDAKOVANÉ] vo svojom výsluchu tvrdil, že v čase, keď sa mal stať skutok, bol v zahraničí, „a teda skutok kladený nám všetkým odsúdeným za vinu, sa nemohol stať tak, ako je popísaný v obžalobe...“. Sťažovateľ v 2. rade tiež namieta, „prečo súdy nehodnotili a nepovažovali za rovnako relevantné naše (ostatných odsúdených) výpovede tak, ako bola hodnotená výpoveď odsúdeného [REDAKOVANÉ]“. Sťažovateľ v 2. rade poukazuje na závery najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 4 To 10/2015, podľa ktorých je so zákonnosťou dokazovania pri použití inštitútu spolupracujúceho obvineného spojený „celý rad praktických otázok a pochybností“. Ide predovšetkým o hodnovernosť spolupracujúceho obvineného a o nutnosť doplniť takúto výpoveď aj ďalšími podpornými dôkazmi.

29. Postupom konajúcich súdov bola podľa sťažovateľa v 2. rade porušená zásada dvojinštančnosti konania – bolo potrebné zopakovať verejné zasadnutie krajským súdom, prípadne zrušiť rozsudok okresného súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

30. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v 2. rade navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 4 Tdo 85/2016, zo dňa 11. 01. 2018, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti Uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 01. 2016, sp. zn. 2 To/9/2015, porušené bolo.

Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 4 Tdo 85/2016, zo dňa 11. 01. 2018 a zároveň aj Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 01. 2016, sp. zn. 2 To/9/2015 a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.“

II.

31. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

32. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

33. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavných sťažností, ktoré boli doručené ústavnému súdu 23. a 31. júla 2018, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

34. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

35. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

36. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

37. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

38. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre, poukazujúc na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy), opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

39. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého rozhodnutie a postup všeobecného súdu, ktorý je v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

40. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

41. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

42. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

43. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

44. Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
- d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

III.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a d) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu z 27. januára 2016

45. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v 1. rade v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného

súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

46. Sťažovateľ v 1. rade podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, v ktorom uviedol zhodné argumenty ako v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ v 1. rade namietal, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a že rozhodnutie krajského súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku]. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd tieto námietky vecne preskúmal, reálne sa nimi zaoberal a neodmietol ich len z procesných dôvodov.

47. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v 1. rade už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a d) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 11. januára 2018

K námietke týkajúcej sa výsluchu [REDAKOVANÉ] a ním navrhnutých dôkazov

48. Sťažovatelia v prvom rade poukazujú na výsluch [REDAKOVANÉ] krajským súdom na verejnom zasadnutí – namietajú porušenie zásady priamosti a kontradiktórnosti. Namietajú, že nemali možnosť vypočuť [REDAKOVANÉ] a klásť mu otázky. Následne argumentujú, že krajský súd mal zrušiť rozsudok okresného súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie tak, aby [REDAKOVANÉ] mal možnosť zúčastniť sa všetkých fáz trestného konania. Namietajú tiež, že krajský súd nevypočul [REDAKOVANÉ] navrhnutých svedkov, ktorí

v čestných prehláseniach uviedli, že [REDACTED] bol v rozhodnom čase v [REDACTED], namietajú hodnotenie čestných prehlásení a výpovede [REDACTED] ako účelových.

49. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľov v uvedenom smere zaoberal – podrobne skúmal obsah výpovede [REDACTED] („*Spáchanie skutku... poprel ako aj vedomosť o ostatných obžalovaných s výnimkou [REDACTED], ktorého pozná len z diskoték. ...v čase od 7. – 9. decembra (sa) nachádzal v [REDACTED]...“*) a skúmal tiež spôsob, akým krajský súd odôvodnil nevykonanie navrhovaných dôkazov (výsluch osôb, ktorých čestné prehlásenia boli predložené). Uviedol, že krajský súd návrh na ich vypočutie zamietol, v napadnutom uznesení sa s otázkou pobytu [REDACTED] vysporiadal tak, že „*s vyhláseniami svedkov sa oboznámil. Osoby, ktoré mali potvrdiť alibi obžalovaného, by vo svojich výpovediach neuviedli iné skutočnosti ako vo svojich čestných prehláseniach, preto ich vypočutie považoval za nadbytočné, zohľadniac výpoveď [REDACTED] na verejnom zasadnutí, ktorú hodnotil ako účelovú vzhľadom na obsah úradných záznamov z operatívne - pátracej činnosti, z ktorých v rozhodnutí vychádzal aj prvostupňový súd.*“. Najvyšší súd tiež poukázal na návrh [REDACTED] na opätovné prejednanie veci podľa § 362 ods. 1 Trestného poriadku a na rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými bol tento návrh zamietnutý. Na základe zistených skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd mal napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť, keďže „*[REDACTED] mala byť poskytnutá možnosť zúčastniť sa všetkých fáz trestného konania, ktoré je v zásade dvojinstančné...*“. Podľa najvyššieho súdu „*[REDACTED] bolo týmto postupom odopreté právo predniesť obhajobné tvrdenia, vyjadriť sa k výpovediam svedkov a ostatným dôkazom. Odvolací súd tak porušil čl. 6 ods. 3 Dohovoru...*“.

50. Najvyšší súd tiež uviedol, že toto pochybenie krajského súdu týkajúce sa procesných práv [REDACTED] „*nezakladá u dovolateľov dôvod podľa písm. c/ ods. 1 § 371 Tr. por., lebo [REDACTED] ich neusvedčoval z trestnej činnosti a ani krajský súd nezaložil ich vinu na jeho výpovedi.*“. Vzhľadom na tento právny záver považoval námietky sťažovateľov o nevypočutí [REDACTED] matky a jeho priateľky, ktoré mali vyvrátiť skutočnosť, že vedel o trestnom konaní, za irelevantné. Námietky týkajúce sa nevykonania výsluchov svedkov, ktorí mali dosvedčiť prítomnosť [REDACTED] v [REDACTED], „*sa týkajú*

rozsahu vykonaného dokazovania. Dovolací súd je navyše skutkovými zisteniami odvolacieho a prvostupňového súdu, vyjadrenými v skutkovej vete rozhodnutia viazaný...“.

51. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd venoval dovolacím námietkam sťažovateľov náležitú pozornosť, vysporiadal sa s týmito námietkami a dospel k záveru, že postup krajského súdu porušil predovšetkým procesné práva [REDAKOVANÉ], nedošlo však k materiálnemu zásahu do právneho postavenia sťažovateľov. Ústavný súd tento právny záver najvyššieho súdu nepovažuje za arbitrárny a ani zjavne neodôvodnený, preto je ústavne udržateľný. V tomto smere poukazuje ústavný súd na všeobecné východisko, ktoré v prejednávacom prípade aplikoval najvyšší súd, ktorý v napadnutom uznesení k právu na obhajobu uviedol, že *„Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé ho naplniť.“*. Toto východisko – vyjadrujúce vo svojej podstate materiálny prístup k námietkam o porušení zákona v trestnom konaní – má svoj ekvivalent aj v materiálnom prístupe k námietkam o porušení ústavou, resp. medzinárodným dohovorom garantovaných práv. Nie každé porušenie zákona v trestnom konaní má takú povahu, prípadne intenzitu, že má za následok porušenie práv zakotvených v ústave, resp. dohovore. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti poukázali na porušenie zákona v súvislosti s postupom krajského súdu, ktorý nezrušil rozsudok okresného súdu, ale doplnil dokazovanie výsluchom [REDAKOVANÉ]. Uvedené konštatoval aj najvyšší súd a uviedol, že tieto porušenia zákona sa dotkli predovšetkým právneho postavenia [REDAKOVANÉ]. Sťažovatelia v ústavných sťažnostiach neuvádzajú takú argumentáciu, ktorou by preukazovali relevantný zásah do ich právneho postavenia v trestnom konaní v dôsledku postupu krajského súdu. Neobstojí námietka sťažovateľov o porušení zásady kontradiktórnosti voči nim, t. j. nemožnosť klásť [REDAKOVANÉ] a navrhnutým svedkom otázky. V prvom rade na verejnom zasadnutí pri výsluchu [REDAKOVANÉ] boli prítomní ich obhajcovia, ktorí mu mohli klásť otázky. Z výpovede [REDAKOVANÉ] (tak, ako to vyplýva z napadnutého uznesenia krajského súdu,

pozn.) vyplýva, že sa vyjadril len k svojej účasti na spáchanom skutku – v tom zmysle, že svoju účasť v plnom rozsahu poprel a uviedol, že v rozhodnom čase bol v [REDACTED]. O účasti sťažovateľov na skutku [REDACTED] neuviedol nič. Z tohto pohľadu nemožno považovať právny záver najvyššieho súdu o tom, že postup krajského súdu nenaplnil proti sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod, za arbitrárny. K námietke sťažovateľov, že krajský súd nevykonal dôkazy – ktoré navrhol [REDACTED], resp. aj sťažovateľ v 1. rade – je potrebné uviesť, že krajský súd sa s návrhom na vykonanie dôkazov vysporiadal a v napadnutom uznesení vysvetlil, prečo nepovažoval za potrebné vypočuť navrhnutých svedkov. Nevykonanie dôkazu navrhnutého obvineným v trestnom konaní nemôže samo osebe viesť k záveru o porušení ním označených práv podľa ústavy a dohovoru.

52. K hodnoteniu [REDACTED] výpovede krajským súdom a k hodnoteniu hodnovernosti [REDACTED] navrhnutých svedkov ústavný súd uvádza, že pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012, III. ÚS 373/2015). V intenciách uvedeného právneho názoru ústavný súd konštatuje, že hodnotenie dôkazov realizované krajským súdom bolo odôvodnené primerane, nevybočuje ani z pravidiel formálnej právnej logiky. Z uvedeného dôvodu ani právny záver najvyššieho súdu v tomto smere nemožno považovať za arbitrárny, preto je ústavne akceptovateľný.

K absencii zvukového záznamu z verejného zasadnutia a nesprávnej protokolácii výsluchu [REDACTED]

53. Sťažovatelia tiež namietajú, že v rozpore s § 61a Trestného poriadku nebol vyhotovený zvukový záznam z verejného zasadnutia v rozsahu, v akom sa na ňom vykonávalo dokazovanie. Rovnako tak namietajú, že krajský súd nesprávne protokoloval výsluch [REDACTED], keď neprotokoloval aj položené otázky, ale len odpovede.

54. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s námietkou sťažovateľov a zo zápisnice o verejnom zasadnutí 27. januára 2016 zistil, že *„záznam nebol vyhotovený a nosič dát nie je súčasťou spisu alebo inak uchovaný v súlade s citovaným ustanovením. Naopak súd v zápisnici konštatuje zistenie, že nahrávacie zariadenie nefunguje a z technických dôvodov zasadnutie nahrávané nebude...“*. Na základe týchto zistení dospel k záveru, že *„je verejné zasadnutie odvolacieho súdu 27. januára 2016 v časti vykonávaného dokazovania zaťažené nezákonnosťou...“*. Najvyšší súd tiež konštatoval, že výsluch [REDAKOVANÉ] vykonal krajský súd nezákonným spôsobom, keďže neprotokoloval presné znenie položenej otázky, ale len jeho odpovede. Zo zápisnice nemožno zistiť *„znenie a detaily otázky a či konkrétna otázka spĺňa zákonné podmienky prípustnosti (vylúčenie kapciozity a sugescie v obsahu položenej otázky) bez nahrávania verejného zasadnutia nie je možné ani tieto skutočnosti overiť.“*. Najvyšší súd napokon zohľadnil, že [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi neusvedčoval sťažovateľov, poprel akúkoľvek vedomosť o skutku a aj svoju prítomnosť na Slovensku, preto hoci *„sa jednalo o nezákonný dôkaz ani odvolací súd na ňom vinu dovolateľov nezaložil, pretože obvinených z trestnej činnosti usvedčoval predovšetkým [REDAKOVANÉ].“*

55. Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia, je zrejmé, že najvyšší súd sa zaoberal dovolacou námietkou sťažovateľov týkajúcou sa absencie zvukového záznamu z verejného zasadnutia a spôsobu, akým krajský súd protokoloval výsluch [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd zjavne posudzoval námietky sťažovateľov materiálne a dospel k záveru, že zistená nezákonnosť nemala relevantný vplyv na právne postavenie sťažovateľov. Uvedené uviedol najvyšší súd aj na s. 11 a 12 napadnutého uznesenia s tým, že *„porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru“* a tiež, že *„nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť týmto dovolacím dôvodom len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného.“*

56. Ústavný súd konštatuje, že právny záver najvyššieho súdu nie je arbitrárny (svojvoľný) a najvyšší súd svoje úvahy, na ktorých je tento právny záver založený, primerane odôvodnil, tento právny záver nie je ani zjavne neodôvodnený, preto je ústavne akceptovateľný.

57. Ústavný súd považuje za potrebné dodať, že právne námietky sťažovateľov o nezákonnosti týkajúcej sa verejného zasadnutia krajského súdu, sú opodstatnené. V ústavných sťažnostiach však absentuje taká argumentácia, ktorá by vysvetľovala, ako táto namietaná nezákonnosť materiálne relevantným spôsobom zasiahla do právneho postavenia sťažovateľov. Je zrejmé, že obhajcovia sťažovateľov boli na predmetnom verejnom zasadnutí prítomní, dostali priestor vyjadriť sa k jeho priebehu a taktiež aj k výsluchu [REDACTED] (porovnaj s. 17 napadnutého uznesenia krajského súdu), preto sa nejaví, že len samotná absencia zvukového záznamu z verejného zasadnutia nejako materiálne ovplyvnila možnosť uplatňovať procesné práva sťažovateľov. Obdobne pokiaľ ide o nesprávnu protokoláciu výsluchu [REDACTED] – obhajcovia boli pri jeho výsluchu prítomní, mali možnosť namietat' prípadné neprípustné otázky (kapciózne, sugestívne a pod.). Najvyšší súd takéto námietky zo zápisnice nekonštatoval, sťažovatelia neargumentujú, že ich obhajcovia na verejnom zasadnutí takéto námietky podali. Napokon aj výpoveď [REDACTED] – ktorý poprel akúkoľvek účasť na skutku – sa z hľadiska svojho obsahu nedotýkala právnej sféry sťažovateľov, napr. v zmysle tvrdení o vyššej miere ich účasti na spáchanom skutku. Na tomto základe uvedené námietky sťažovateľov z materiálneho hľadiska neindikujú relevantný zásah do nimi označených práv podľa ústavy a dohovoru.

K výpovedi [REDACTED] a k námietke dôkazov vykonaných nezákonným spôsobom

58. Námietky sťažovateľov k výpovedi [REDACTED] sa predovšetkým týkajú toho, že [REDACTED] na hlavnom pojednávaní poprel svoju výpoveď z prípravného konania, kde usvedčoval [REDACTED], pritom konajúce súdy hodnotili jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní ako nevierohodnú. Poukazujú na návštevy policajtov vo väzbe, ktoré podľa sťažovateľov mali účel doladiť výpoveď [REDACTED], aby napĺňala danú skutkovú podstatu so všetkými zákonnými znakmi. V tomto smere namietajú aj výsluch policajtov, keďže

postavenie svedka a orgánu činného v trestnom konaní v tom istom konaní je nezlučiteľné. Výpoveď ■■■■■ – ako spolupracujúceho obvineného – musí byť doplnená ďalšími podpornými dôkazmi. Na výsluchy z konania o väzbe nemožno prihliadnuť, keďže sudca bol zákonným sudcom pre väzbu, a nie pre rozhodovanie o vine.

59. K námietke sťažovateľov týkajúcej sa výsluchu ■■■■■ najvyšší súd uviedol, že „*krajský prokurátor žiadal na hlavnom pojednávaní prečítať výpovede ■■■■■ zo 7. a 25. marca 2013 (č. l. 420-437,438-447) a o tieto oprel podanú obžalobu. ■■■■■ na hlavnom pojednávaní síce vypovedal o okolnostiach spochybňujúcich vierohodnosť jeho výpovede a ovplyvňovaní vyšetrovateľmi, ktorí mu mali prisľúbiť postup podľa § 218 Tr. por., vypovedať pred súdom však neodmietol a rovnako ako v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní 28. februára 2014 súvisle a kontinuálne vypovedal i o priebehu skutku, a to aj na ďalších pojednávaniach pred prvostupňovým súdom 4., 11. a 25. apríla 2014. Na hlavnom pojednávaní 11. apríla 2014 bola na odstránenie rozporov na návrh prokurátora v zmysle § 258 ods. 4 Tr. por. predsedom senátu čítaná výpoveď ■■■■■ z prípravného konania zo 7. marca 2013. Podľa zápisnice z tohto výsluchu boli prítomní aj obhajcovia ostatných obvinených a bolo im umožnené právo klásť ■■■■■ otázky, čím v tejto časti bolo zaručené právo ostatných spoluobvinených na obhajobu a kontradiktórny proces.*

Námietky ■■■■■ smerujúce k ovplyvňovaniu ■■■■■ vyšetrovateľmi a čiastočnej akceptácii výpovede súdmi, ako aj založenie nezákonnosti výpovede na tom, že na hlavnom pojednávaní spáchanie trestného činu poprel, sú iba hodnotením hodnovernosti jeho výpovede a vykonaného dokazovania. Vo vzťahu ku skutkovému stavu vyjadrenému v skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru...“.

60. Najvyšší súd tiež poukázal na úradné záznamy spísané pred začatím trestného stíhania, ktoré v odôvodnení špecifikoval, následne dospel k záveru, že tieto úradné záznamy nie sú „*procesne prípustným dôkazom (R 26/1989) dovolací súd však považuje za nutné uviesť, že súdy úradnými záznamami argumentovali, ale skutočnosti z nich zistené*

boli preukázané i ďalšími, procesne prípustnými a zákonne vykonanými listinnými dôkazmi a výsluchmi svedkov.“.

61. K ďalšej námietke o nezákonnosti výpovede z prípravného konania najvyšší súd uviedol:

„V spojitosti s námietkou [REDAKOVANÉ] o nezákonnosti výpovede z prípravného konania, počas zadržania 12. marca 2012, dovolací súd zistil, že tento výsluch na hlavnom pojednávaní 4. apríla 2014 bol čítaný podľa § 258 ods. 4 Tr. por., pričom dovolateľ tento dôkaz na pojednávaní pre neprítomnosť obhajcov spoluobvinených spochybnil. Z prvostupňového rozsudku je však zrejmé, že súd na tomto dôkaze vinu obvineného nezaložil. Naopak sa vyjadril, že síce všetci obžalovaní vypovedali po vznesení obvinenia, ale pre procesné nedostatky a chyby v prípravnom konaní spočívajúce v porušení práv na obhajobu nemohol brať do úvahy a vyhodnotiť ich výpovede z marca 2012, ktoré neboli vykonané v súlade s platným Trestným poriadkom a poukázaním na judikát R 2/2003.“

62. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom bola v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu poskytnutá primeraná odpoveď na ich námietky týkajúce sa nezákonnosti vykonaných dôkazov. Najvyšší súd sa s týmito námietkami sťažovateľov náležite vysporiadal, jeho právne závery nie sú arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne akceptovateľné.

63. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade výsluchu [REDAKOVANÉ], ktorý oproti prípravnému konaniu zmenil na hlavnom pojednávaní svoju výpoveď, došlo k aplikácii § 258 ods. 4 Trestného poriadku. Toto ustanovenie upravuje osobitný prípad realizácie zásady bezprostrednosti a ústnosti na hlavnom pojednávaní, ktorý počíta a súčasne umožňuje využitie výpovede z prípravného konania v prípadoch, ak sa objavia podstatné rozpory medzi jeho skoršou výpoveďou a údajmi na hlavnom pojednávaní, t. j. keď sa obžalovaný pri svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede. Z uvedeného ustanovenia tiež prirodzene vyplýva, že v prípadoch, keď obžalovaný na hlavnom pojednávaní podstatne zmení svoju výpoveď v porovnaní s výpoveďou z prípravného konania, nestáva sa výpoveď z prípravného

konania v dôsledku takejto okolnosti nulitnou. Trestný poriadok umožňuje takúto výpoveď využiť a priradiť ju do procesu hodnotenia vykonaných dôkazov, a to spôsobom a za podmienok uvedených v predmetných ustanoveniach, ktoré vytvárajú podmienky pre správne zhodnotenie výpovede obžalovaného v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov [§ 2 ods. 12 Trestného poriadku (v tomto smere porovnaj podobné úvahy v kontexte výsluchu svedka v uznesení sp. zn. III. ÚS 358/2018)]. Na tomto podklade vytvorený záver súdu o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov, resp. niektorej výpovede, ktorý v prejednávacom prípade konajúce súdy vysvetlili, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie označených práv len z dôvodu, že sťažovatelia sa domnievajú, že niektoré dôkazy mali byť hodnotené rozdielne.

64. K otázke dôveryhodnosti výpovede [REDAKOVANÉ] ako spolupracujúceho obvineného, resp. tzv. kajúcnika ústavný súd poukazuje tiež na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody. Európsky súd pre ľudské práva upozornil na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie ESLP vo veci Atanasov proti Bulharsku z 3. 3. 2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Cornelis proti Holandsku z 25. 5. 2004, č. 994/03; Lorsé proti Holandsku z 27. 1. 2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku z 27. 1. 2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí (k inštitútu tzv. kajúcnikov porovnaj tiež III. ÚS 665/2016, III. ÚS 758/2016).

65. Vychádzajúc z uvedených záverov, nemožno automaticky diskvalifikovať výpoveď [REDAKOVANÉ] len na tom základe, že v predmetnom trestnom konaní bol jedným z obvinených/obžalovaných. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov, že okresný súd vypočul

policajtov/vyšetrovateľov, čím došlo k neprípustnej kumulácii postavenia svedka a orgánu činného v trestnom konaní, túto námietku nemožno akceptovať. Je zjavné, že k výsluchu policajtov/vyšetrovateľov došlo práve z dôvodu námietok sťažovateľov, že títo navštevovali ■■■■■ na účely doladenia výpovede. Okresný súd zjavne objasňoval okolnosti týchto návštev aj na účely posúdenia hodnovernosti výpovede ■■■■■. Policajti/vyšetrovatelia sa nevyjadrovali k okolnostiam spáchania skutku, ale k svojmu procesnému postupu v prípravnom konaní (porovnaj s. 14 – 15 a s. 16 – 17 odôvodnenia rozsudku okresného súdu z 22. augusta 2014, pozn.). Tento postup okresného súdu je plne v intenciách právnych záverov ESLP, ktorý vyžaduje, aby súd zisťoval okolnosti umožňujúce prijať záver o vierohodnosti výpovede spolupracujúceho obvineného. Alternatívou k tomuto postupu by bolo automatické (mechanické) odmietnutie námietok sťažovateľov, resp. ich automatické (mechanické) prijatie. Je zrejmé, že tieto alternatívy by predstavovali neakceptovateľný postup konajúceho súdu. V tomto smere neobstojí ani odkaz sťažovateľa v 1. rade na právne závery najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. 1 TdoV 16/2011 z 19. júna 2012, keďže v uvedenom prípade išlo o výsluch vyšetrovateľov, prípadne policajtov na účely zistenia, či boli dodržané zákonné náležitosti procesného úkonu, konkrétne či o špecifikovaných procesných úkonoch (výsluchoch) boli riadnym spôsobom upovedomení obhajcovia. V aktuálne prerokúvanom prípade boli policajti, resp. vyšetrovatelia vypočutí pre ten účel, aby bolo možné urobiť záver o hodnovernosti (vierohodnosti) výpovede obžalovaného, okresný súd nezisťoval splnenie zákonných náležitostí konkrétneho procesného úkonu.

66. Bolo potrebné prihliadnuť aj na to, že výpoveď ■■■■■ nebola jediným dôkazom, na ktorom bol založený výrok o vine v rozsudku okresného súdu z 22. augusta 2014. Okresný súd vypočul viacero svedkov, vykonal listinné dôkazy, vychádzal z obsahu spisu, v ktorom bol napr. kamerový záznam, rekognícia osoby a objektu, výsledky domových prehliadok a pod. Z námietok sťažovateľov vyplýva, že tieto sa týkajú predovšetkým hodnotenia vykonaných dôkazov, nevykonania ďalších dôkazov a pod. Ústavný súd v tomto smere zdôrazňuje, že nie je ďalšou opravnou inštanciou a v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ani súdom skutkovým. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by indikovali ústavne relevantný rozsah námietok sťažovateľov.

67. Na tomto základe ústavný súd ústavné sťažnosti už pri ich predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2019